1889. XXI. évfolyam. 154. szám. Szerda, augusztus 7.

Előfizetési arak: Helyben és postán küldve. Egy évre . . . 10 frt—kr. Fél évre . . . 5 „ — „ Negyed évre . . 2 „ 50 „

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden küldemény: Nagy-hatvan-utcza, 1384. szám, Dusoczky ház, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben: TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Uj alkotás.

Baross Gábor ugy látszik kifogyhatatlan az uj konczepcziókban.

Majd mindennap hirt adhatni egy ujabb tervéről, a mi egyfelől a leleményét dokumentálja, másfelől pedig nagy munkaerejéről tanuskodik.

Hogy egyre ujabb konczepcziói vannak, az magában örvendetes, bár félő, hogy a reformbőség és az ujitások gyors egymásutánja bizonyos reakcziót idéz fel, melynek aztán épen ellenkező következménye származhatik.

A legujabb vállalkozása Baross miniszternek, leleményességének legujabb szülötte: a közlekedési akadémia.

A »közlekedési akadémia« a közlekedési hivatalnokoknak akar a kiképző iskolája lenni, mint vasuti, távirdai, postai tiszteké, kik egy és két éves kurzusokon fogják hallgatni a szakjuk tudományát, hogy igy aztán az egész közlekedési tisztviselői kar egy szakképzett testület legyen.

Eddig is volt már számukra, legalább némi részben — tanfolyam berendezve, azonban ezentul teljes akadémiában nyerik kiképeztetésöket, — hova érettségi vizsga utján nyerhetnek felvételt.

A közlekedési akadémia Budapesten, a kerepesi-uti lutheránus tót templom mögött lesz, saját épületében.

Az uj akadémia egy oly lépés a magasabb szakoktatásban, melynek, tendencziáját tekintve, örülünk. Örülünk, ha a speciális gyakorlati szakmák nyernek tért az általános, elvontabb, bölcsészeti szellemü egyetemek mellett s igy az iskoláztatás a gyakorlati élethez közelebb hozatik.

Az is tény, hogy a közlekedési hivatalnokok osztálya elég nagy arra — és mindinkább gyarapodik is — hogy önálló szakoktatásban képeztessenek ki. Bár másrészt az is kétségtelen, hogy egy ilyen iskola a bürokratikus szellemet erősen táplálja s fokozza.

Önálló közlekedési akadémiát még sehol sem találtak szükségesnek felállitani, pedig vannak országok, hol több a vasut, posta, távirat, mint nálunk. Ez azonban természetesen nem lehet mérvadó arra nézve, hogy Barossnak e találmánya jó-e, vagy nem jó.

Nem kicsinyeljük a létesitésre nézve azt az okot sem, hogy nálunk inkább fennforog a szüksége annak, hogy a közönség figyelme az ily reális gyakorlati pályákra fordittassék az elméleti bölcsességektől, hisz ugy is nagy a panasz a sok impraktikus pályaválasztás ellen.

Ilyen közlekedési akadémiával bizonyára közelebb esik a forgalmi hivatali pálya választása, és talán az egész nemzeti szellem a reálisabb, pozitivebb irányba nevelődik ezzel is.

Hogy az akadémia majd minő eredménynyel fog működni, azt a jövő mutatja meg. Ma vállalatként, Baross vállalataként tünik fel az egész konczepczió, melyet csak a siker fog igazolhatni.

De ha nem sikerül talán a dolog ugy, mint azt Baross ma várja, a kisérlet nem árt. Gyakorlati téren való próbálkozások, cselekvések fokozzák a nemzeti erélyt.

— **Belföldi hirek.** Konkoly-hintés. A mérsékelt ellenzék német lapja azt az irányzatos hirt bocsátja világgá, hogy Irányi Dániel, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, Polonyi sürgetése daczára, vonakodik egybehivni azt a pártértekezletet. — melyen a Kossuthnál járt képviselők küldetésük eredményéről beszámoljanak. — A hir ily alakban nem felel meg a valóságnak. Irányi egyátalán nem vonakodott a konferencziát összehivni, hanem miután ez idő szerint nem remélhető, hogy a párt tagjai oly számmal jöjjenek össze, aminőt az ügy fontossága megkiván, az értekezlet megtartása a küldöttségi tagok belenyugvásával későbbre halasztatott. — A kormány nyaralása. Szapáry Gyula gf. földmüvelési miniszter hosszabb időre fegyverneki birtokára utazott. — Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkár szabadságidőre ment s ezalatt Gönczy Pál államtitkár helyettesiti. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter rövid időre Klobusitzra utazott. — Kossuth fiai, mint örökösök. Mosonyból irják: A napokban érkezett a mosonymegyei árvaszékhez a Nezsideren 1889. julius 18-án elhunyt özv. Szitássiné szül. Lefebre Szerafin hagyatéki ügye, melynél a Meszlényi-családdal való rokonság révén Kossuth Ferencz és ifj. Kossuth Lajos, mint örökösök érdekelvék. A hagyaték 26.000 forinton felül van. — A tárgyalással Clauer Lajos dr., a nezsideri közjegyző lesz megbizva. — Gyulafehérvárott a vendégfogadó tulajdonosa, Weisz Ede 1870. frtos számlát mutatott be Albrecht főherczegnek, a ki két napot töltött vendéglőjében, Albrecht főherczeg az összeget át is adta Novák polgármesternek azzal a megbizással, hogy a méltányosan kivánható összeget fizesse ki a fogadósnak, a maradékot pedik osztassa ki az odavaló szegények közt. Ez eset következtében a katonai parancsnokság szigoruan meghagyta az ott állomásozó ezred tisztjeinek, hogy a Hungária fogadót ne látogassák és — hir szerint — a katonai zenekarnak egy évig nem lesz szabad a Weisz által bérelt kerti helyiségben játszania. Azt beszélik, hogy a vendéglős egy theáért nem kevesebbet mint 10 forintot számitott fel. — Szász Károly kitüntetése. Szász Károly dunamelléki református püspököt a Londonban levő bibliaterjesztő-társulat legközelebbi ülésében tiszteletbeli tagjává választotta azon érdemei elismeréseül, melyeket Szász a bibliaterjesztés támogatásában és az ó-testamentom forditásának kijavitására irányuló munkálatok vezetésében szerzett. A Vetsera bárókisasszony hagyatéka. Pozsonyból irják: Ma játszódott le itt a legnagyobb csendben a meyerlingi tragédiának talán utolsó felvonasa. A városi árvaszék ugyanis ma fogott hozzá a pozsonyi születésü és illetőségü Vetsera Mária bárónő hagyatéki ügyének tárgyalásához. A bárókisasszony csekély vagyona az árvaszéknél van deponálva s kiszolgáltatása akadályokkal jár. A mult ülésen jelentették már, hogy Vetsera Ilona bárónő a hatóság felhivására pár nappal ezelőtt levélben tudatta leánya halálát, de a halálnak sem okát, sem helyét nem közölte. A hatóság ismételt fölszólitására azt válaszolta a bárónő, hogy a teljes halotti bizonyitványt tőle megtagadták s azt csak hivatalos uton lehet megszerezni a meyerlingi lelkészi hivataltól. Az árvaszék, több tagjának ellenzése daczára, elhatározta, hogy a meyerlingi lelkészi hivatalt megkéri hivatalból a Vetsera Mária bárónő halotti bizonyitványának kiadására. Bécsből az a hir jutott Pozsonyba, hogy az odavaló rendőrség lefoglalta Vetsera Ilona bárónénak a meyerlingi tragédiáról közrebocsátott röpiratát.

— **Az E. M. K. E. közgyülése.** Az Erdélyi Magyar közmüvelődési Egylet igazgató választmánya abban állapodott meg, hogy az egyesület idei közgyülését szeptember harmadikán Szamosujvártt fogja megtartani. E közgyülésre, melynek fontossága ezuttal azzal is gyarapodik, hogy a hazafias egyesület lobogóját most fogják felavatni, már javában folynak az előkészületek. Az E. M. K. E. szamosujvári választmánya az ügyhöz méltó buzgósággal lát hozzá, hogy a közgyülésre utazó vendégek mentül kellemesebben érezzék magukat a kies fekvésü erdélyi városban A választmány meghivóit már szétküldte. „Kevéssé áll ugyan módunkban — igy szól a többek közt a felhivás — a közgyülés érdeméhez méltó ünnepiességgel várni és látni vendégeinket s mégis jó szivvel hivjuk a magyar közmüvelődés minden zászlósát az E. M. K. E. szamosujvári közgyülésre! Kis városunk szerény falai között legalább is jól eső örömmel fogják látni, hogy él e szép haza földén egy maroknyi nép, mely ha a Kelet ragyogó világából szakadt is ide, jól érzi magát és nem idegenül s ha templomaiban örmény szavu zsolozsmákra nyilnak is ma még ajkai, azért szivében az igaz magyar hazafiság szent oltára áll s ez oltáron mindenha és egyedül a magyar közmüvelődésnek hoz áldozatot.“

— **Külföldi hirek.** A német császár Angliában. London, augusztus 5. A hajóhad felett tartott szemle ma folyt le nagy fénynyel igen szép időben és meglehetős szél mellett. Délután fél 4 órakor jelentették az erődök ágyulövései, hogy a császár, Henrik herczeg, a walesi herczeg és neje, s két leánya és a Cambridgei herczeg kiséretében a „Viktoria and Albert“ nevü yachtra szállott. A hajók legénysége dörgő „hurrah“ kiáltásokkal üdvözölte Vilmos császárt. Fél hatkor a császár a királyi yachton a tengernagyokat és kapitányokat fogadta s ezzel a szemle véget ért. Vilmos császár Viktória királynőt és cambridgei herczeget egy-egy német ezred tulajdonosává nevezte ki. — A meyerlingi tragédia utóhangja. Mint Bécsből jelentik, özvegy Vecsera bárónė, a szép Vecsera Mari édes anyja egy röpiratot adott ki a meyerlingi tragédiáról. A röpirat mindössze néhány példányban jelent meg és arra van szánva, hogy az udvarhoz tartozó előkelőségek között szétoszszák. Vecsera Mari bárókisasszony leveleiből több töredék olvasható benne. Ezekből az tünik ki, hogy a bárókisasszony viszonya már régebb keletü volt és közvetitője Larisch-Wallersee grófnő. A viszonyról tudott Bratfisch fiákeres, egy komorna és minden valószinüség szerint özvegy Vecsera báróné is. A füzetben uj részlet alig van magáról a meyerlingi drámáról; legfölebb az, hogy a bárókisasszonynak halántékába lőtték a golyót. A röpirat különben keservesen panaszkodik az elbánás ellen, amelyben az áldozat anyját a katasztrófa után az udvar részesitette. — A boulangisták. Hivatalos kimutatás szerint a franczia megyebizottsági pótválasztásoknál 121 republikánust, 45 monarchistát és 7 boulangistát választottak meg. — A krétai ügy. Nelidov orosz követ jegyzéket intézett a portához, melyben a krétai mozgalmakra és az ott bekövetkezhető eseményekre való tekintettel aggodalmakat nyilvánit az orosz fenhatóság alatt álló krétaiak életének és vagyonának biztonsága iránt. A jegyzék kifejezést ad ama reményének, hogy a porta felelős lévén a krétai oroszok biztonságáért, a bekövetkezhető eshetőségekkel szemben tetterősnek fog bizonyulni. — Halálozás. B. Philippovics József hadtestparancsnok, táborszernagy, ki a boszniai okkupácziót végrehajtotta, Prágában — szivszélhüdés következtében — elhunyt. Birtokosa volt többek közt a Mária-Terézia-rendnek is. — Az anthropologusok congresszusa Bécsben tegnapelőtt tartotta első ülését Virchov elnöklete alatt. Heger üdvözölvén az egybegyülteket, meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt Rudolf trónörökösről. Ezután felolvasták az évi jelentéseket. — A belgrádi uj követ. A király, f. évi julius hó 30-án kelt elhatározásával, a cs. és kir. közös külügyminiszter előterjesztése alapján: báró Thoemmel Gusztáv vezérőrnagyot, eddigi rendkivüli követet és meghatalmazott minisztert a persa udvarnál — a szerb regensséghez rendkivüli követté és meghatalmazott miniszterré kinevezte.

KARCZOLATOK.

(A kaposvári mandátum. — Meyerling. — Vad El Nyunya. — Kossuth névestéje. — A béke. — „Gratulire!“ — Albrecht főherczeg kérdései. — A drága tojások.)

Széchenyi Pál gróf letette a kaposvári mandátumot.

Rég le kellett volna tenni a Széchenife czimér e gyalázatos foltját.

Vagy addig, mig Széchenyi Pál gróf tagja volt a régi Tisza-miniszteriumnak, addig ráfért a hamis mandátum?

És a mióta Széchenyi visszatért a magánéletbe s ujra nem egyéb, mint csak gróf Széchenyi Pál, egyszóval a mióta nem Tisza-

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

Tompa emlékszobra előtt.

(Irta és jul. 25-én Feketehegyen a Tompa mellszobrának leleplezésekor felolvasta: Könyves Tóth Kálmán.)

Virágregék ihlett költője, Tompa!
Beteg szivedre enyhe balzsamot
Kerestél sudár fenyvesek tövében,
Feketehegy enyhületet adott.
Szünék a láz tüze, s el-elmerengve
Hallád, hogy a vadvirág is cseveg:
„Hü dalnokunk! borult kedélyvilágod
Egén ne lássunk barna felleget!“
Kedvenczeid sohaját hallva itt,
Mosolyra nyiltak édes ajkaid.[1])

Kihült a sziv! Rideg sir öble zár el,
De szellemedre nem vet árnyat éj!
Dalod: sugár! Hazát szeretni gyúlaszt,
Szerelmet gyujt; varázsa égi kéj!
Örök szobort emeltél önmagadnak,
Talapzata százezrek szive lett,
Arany betükkel irva, vésve rája,
Szerény költő, halhatlan érdemed!
Tied legyen e mai ünnepély,
Géniuszod lebegjen itt — s regélj!

Te néma kő! mely a müvész kezében
Alakot öltve felidézed ő t,
Fájó szivét s a tört kobozt ne mutasd,
Ma ne lássuk a „Tompa-pihenőt,“[2])
A hol hüs, árnyas utakon bolyongva,
Gyöngéd szivéből bús sohaj fakad:
„Halál közelg! Tünő porsátoromnak
Tovább időzni itt lenn nem szabad!“
Az illat árja mint a légben úsz,
Igy szállj felénk, óh áldott Géniusz!

Légy áldva, Géniusz, hogy Tompa nevén
Enyészetnek komor köde nem ül!
Feketehegynek is nagy ünnepe van,
Forró imánkba hála-köny vegyül;
Ah, mert örömdalt zengve szobrod előtt,
Hazát bejárva dörg a bérczeken:
„A dalnok első szobra ez!“[3]) jelezve,
Hogy a költő nem élt itt jeltelen.
Oh Tompa, szólj! az erdő is dalol;
Virág susog, a fenyves meghajol.

Virágregék lánglelkü dalnokának
Márványszobrára illik a virág;
Hisz' élte alkonyán bú vihara dult,
S örömtelen a romba dőlt világ.
Szerelem, hit vigasztalák s ha dalolt,
Aludt a kín, el-elpihent a gond,
Remény sugára gyult közel-jövőben,
Koszorut lát redőzött homlokon.
Mit álmodál, nem hiu képzelet:
Koszoruznak női gyöngéd kezek.

A lantos édes álma teljesülve:
A babér márványhomlokára tüzve!

[1]) A vadvirágokat nagyon szerette, s örült, ha egy-egy vendég ily-nemü 1 kedveskedett.

[2]) Igy nevezik azt a helyet, hol Tompa a feketehegyi fürdőben meg-megpihent.

[3]) Tudtunkkal ez az első nyilvános szobra Tompának. K. T. K.

Reviczky utolsó költeménye.

A magyar „Salon“ legujabb száma hosszabb s érdekes tanulmányt közöl a nemrég elhunyt jeles költőről, Reviczky Gyuláról. A tanulmányt Koroda Pál irta, ki most a költő irodalmi hagyatékát őrzi s abból két, eddig kiadatlan költeményt közöl. A egyik — a „Beteg vagyok“ — különösen azért érdekes, mert a költő hattyudala, melyet Reviczky a klinikán irt, midőn már a halállal vivódott. Ez Reviczky utolsó müve, nem a „Számlálgatom“ . . . kezdetü, melyet a lapok annak idején közöltek. A másik költemény szintén a legutóbbi időkből származik s bepillantást enged a költő utólsó szerelmébe. Itt adjuk mind a kettőt:

Beteg vagyok . . .

Beteg vagyok, de már belényugodtam,
Türök, várok, reménykedem nyugodtan,
Mikor jön végre az a fordulat,
Vagy egy másik, mely jobb arczot mutat.

El kell fogadni bármit nyujt a végzet,
Aggály, remény egy nap csak véget érnek,
Egy nap mindennel tisztában leszünk,
Bár nem látunk — többé nem érezünk.

Akárhová forditom is az elmém,
Nincs, hogy megnyugvásom' ne lelném.
Oh, szép világ, szép ragyogó világ!
Azért könnyü most igy tekintni rád.

Itt fekszem, mig az Isten igy akarja;
Nem nyitva ajkam czéltalan panaszra,
De mégis, egyre kérlek, Istenem:
Add, hogy halálom szép, szelid legyen.

Szeretlek-é?

Szeretlek-é? mit kérdezed?
Hisz lángoló érzésemet
Szememből is kinézheted.

Képed szivembe' ringatom,
De üdvöm, édes angyalom
Ki nem, ki nem dalolhatom!

Oh, mert lezártad ajkamat
S dal rajta most csak egy fakad:
Csókot ha csókkal visszaad!

miniszter... csak azóta nem tartja hozzá illőnok azt, a mi tisztességtelen?

Kisztihand!

*

A meyerling[illegible] titkát felfedezi a szegény, szerencsétlen Mari bárónő édes anyja egy röpiratban.

A trónörökös lőtte meg egy viharos órában elősször a szép, feltékeny leányt, aztán önmagát.

A röpiratot — a mely igazat mondott — már lefoglalták, a Jókai Mór hazudozó emlékbeszédét („Hozzátok fel a Vecserát!") pedig éppen most forditották le — németre az „Ung. Rewue"-ben.

*

Vad-El-Nyunyát derviseivel megverte Anglia.

Fényes győzelem!

A magyar Vad-El-Nyunya (magyar szó, mondaná Balkányi Szabó Lajos bátyánk: „Vadelnyomó!") vagyis Tisza Kálmán — a maga derviseivel még nem veretett meg.

De a Polonyi hadserege megérkezik octoberben teljes számmal és akkor Vad El Nyunya és a dervisek hazakergettetnek Gesztre, mumiáknak

*

Kossuth nővestője készül,
A hazának ő az apja!
Örömünk és boldogságunk
Nékünk minden Lajos-napja!

Szép emlékül lebeg e nap
Mind-n magyar ember álmán...
Névnapjával örökös gyászt
Hagy reánk ő — Tisza Kálmán!

*

„A béke biztositva van" — ezt halljuk és olvassuk mindenfelé. Kitünik a következő hirekből is:

Kandia mellett egy töröknek a meggyilkolása miatt az „Anna" nevü olasz hajó egy matrócára rálövöldöztek.

Canea mellett heves ütközet volt, mely allitólag a lázzadók visszavonulásával végződott; a szultán elhatározta, hogy minden lázadással szemben fegyveres erőt fog használni.

Mérvadó körökben tartja magát az a hir, hogy Oroszország a krétai mozgalmat támogatja, igy kiszközölni akarván a német császár görögországi utjának és Konstántinápolyba való kirándulásának elmaradását...

Miután mind e béke-hirek Európa darázsfészkeből, a Balkán-felszigetről repülnek hozzánk s dongják körül a füleinket: kitünik, hogy egy-egy cs. kir. commandóra felsorozott bajtársunk milyen békét reményelhet.

A halál békéjét, bizonyára...

És ezt a békét még bizonyosabbá teszi azon körülmény, hogy Albrecht főherczeg magyarul beszélt és hizelkedett a magyaroknak egész szemleutja alatt.

*

Mily szép lenne, ha a monarkhiánk és Oroszország közötti háboru után is el lehetni mondani egy kassai toastban, hogy: „Gratulire, die Russen sind vernichtet!"

*

Albrecht főherczeg Aradon nem látogatta meg a vértanuk siremlékét. Igen természetes. Inkább az előkkel foglalkozott s intézett hozzujuk eredetinél eredetibb kérdéseket.

A főherczeg — olvastuk az ottani lapokban — megállott Fábián László főispán előtt, a ki feléje sietett. A főispán rövid beszéddel üdvözölte a főherczeget Arad város lakosságának nevében: „Hódolattal jelentünk meg cs. és kir. fenségedet üdvözölni városunk területén s óhajtjuk, hogy fáradozásait siker koronázza" — mondá a főispán, a miben nem mindenben értünk vele egyet, mert a főherczeg ur néha nem éppen magyar izü dolgokban fáradozik.

— „Geszenem szében!" — felelt a főispánnak és katonásan szalutált. A főherczeg a főispánhoz a következő kérdéseket intézte:

— Ön a főispán?

— Igen.

Most Urbányi János főkapitányhoz fordult:

— Az alispán?

— Nemfenség, a városi főkapitány.

A főherczeg figyelmesen megnézte a főkapitány érdemkeresztjét s igy szól:

— Kitüntetése van?

— Igen, fenség, — válaszolt a megszólitott.

— Mióta?

— 1872. óta, fenség.

— Szép! válaszolt, hátha még a mi polgármesterünk és Laky szenátor ur kitüntetéseit látná! Urbányinak is szalutált s Szathmáry Gyula főjegyzőhöz fordult:

— Polgármester? kérdé, nem haliva jól a bemutatást.

— Nem fenség, hanem megyei főjegyző, felelt Szathmári.

Salacz Gyula polgármesterhez, csak most ért a főherczeg, kihez, midőn bemutatta magát, ezt a kérdést intézte:

— Sokáig?

— 1875. óta, fenség, válaszolt a polgármester megértve, hogy a főherczeg hivataloskodása idejét kérdezi.

A főherczeg ismét szalutált s Ottrubay Károly kir. törvényszéki elnöktől azt kérdezte bemutatás után:

— Megyei törvényszéknél?

— Nem fenség, — válaszolt ez, — királyi törvényszéknél, mely az egész megyére és városra kiterjed.

A feleletekből kitünik, hogy a főherczeg ur csaknem ugy járt, mint az egyszeri német fejedelem, a kia férjek egyesületének s a marha-kiállitásra szánt dikciókat összezavarta.

A férjekhez ennélfogva igy szólott:

— Gyönyörködve látom a pompás terjedelmü szarvakat!

A marha-kiállitást megtekintve, pedig ezt mondotta:

— Örvendeni fogok, ha e férjek minden tekintetben hölgyeik megelégedésére járnak el!

.... Debreczenben ilyen zavarok nem eshetnek meg, mert itt is vannak rendjelek, férjek és szép peldány marhák, de nincs ide ellátogató Albrecht főherczeg.

*

Az aradi vendéglős Albrecht főherczegnek 1800 frtos vendéglői számlát nyujtott be rövid egy-két napi ellátásért.

A különben nem fösvény főherczeg sokallá a borsos számlát s a polgármestert kérte fel, hogy a tulságot alább szállitva, a fölös összeget adja jótékonyczélra.

Pedig eszébe juthatott volna a régi adoma, a mikor József nádorunknak is három aranyába számitott három tojást a falusi korcsmáros.

— Hát olyan ritka erre felé a tojás? kérdé a jólelkü nádor

— Nem a tojások ritkák erre mi felénk (felelt a lurkó) hanem a főherczegek!

A nádor erre nagyot kaczagott és — fizetett!

Gili Balázs.

A fillokszéra ellen.

Az erdélyi gazdasági egylet által kezdeményezett medgyesi kirándulason, mult vasárnap Hermann Ottó, a kiváló szaktudós az egylethez intézett szakvéleményében a következőket adja elő:

„Ajánlom azt, a mit „Praeventiv eljárások, vagy védekezés" czime alatt felállitottam, továbbá a „Conserváló eljárásból" annyit, a mennyi foganatositható.

A „Regenerativ eljárás"-ra nézve kiváló figyelmébe ajánlom a tisztelt Választmánynak azokat a hivatalos jelentéseket, a melyeket dr. Horváth Géza, az országos filokszéra állomás fenőke, különösen a farkasdi kisérleti telepről kiadott, a melyeknek realis voltáról én teljesen meggyőződtem. Az amerikai szőlőfajokról, a mennyiben hazánk földjén való tenyésztésükről van szó, többet mondani nem lehet; sőt nem is szabad. Azt pedig sohasem szabad felednünk, hogy egyedül a tapasztalás fogja kimutatni, vajjon a ma ellentálló amerikai fajok, meg tartjak-e nálunk — s a mivelés alá fogva is — ellentálló természetüket?

Az amerikai fajok tenyésztésénél természetesen legelső sorban a „direct termelőkre" kell a legtöbb sulyt fektetni, t. i. azokra a melyek a mi izlésünknek megfelelnek, ha mindjárt csak türhető bort is adnak. Nem lesz itt az a csökönösség, mely ezer meg ezer esetben üdvözli ugyan a vegytan óriási, áldást árasztó vivmányait, csak a bornál nem fogadja el, követelvén, hogy a „jó esztendő nektárját, de a „rossz esztendő" karczosát is egyforma kedvvel s egyforma áron igyuk meg.

A bor nemzetgazdasági jelentősége nem a ritka „jó esztendők" kivételes termésében hanem abban a közönséges minőségében gyökerezik, a melyet nap nap után milliók mint életszükséget fogyasztanak. Ennek belátása biztositotta a franczíáknak az uralkodást a világ boros piaczán, hol még az országot ért filokszera-csapás sem ártott meg nekik.

Másodsorban sulyt kell fektetni azokra az ellentálló amerikai fajokra, a melyeknek bora nem tulságos fanyar és izes, mert ezek a nép azon részének, mely most is az utszéli korcsmák, bornak csufolt, mérges folyadékára van utalva, megfognak felelni.

Ezek mellett tekintetbe jönnének azok a fajok, a melyek türhető, részben jó asztali csemeget szolgáltatnak.

Természetes, hogy tekintettel arra a „nyilt kérdésre," vajjon a mivelés alá fogott amerikai szőlőfajok megtartják-e ellentálló természetüeket? óvakodni kell a tulságoktól.

Szükséges lesz, hogy minden határozott karakterü szőlőszeti területen egyszerü kisérleti, illetőleg tenyésztési állomások rendeztessenek be, a hol a kiszemelt fajok kipróbáltassanak; azok pedig, a melyek beválnak, forgalomba hozassanak.

Itt folyhatnának némi oltási kisérletek is, abban az egyetlen irányban, hogy a természettől vékony vesszőjü amerikai aljakra a mi szintén vékony veszőjü fajaink reáoltassanak, mert ha az oltvány csak 10—15 évig kitartana, egyes, mivségesebb szőlősgazdák haszonnal foganatosithatnák. Ám ez is problematikus.

Mindezeket jókor kellene kezdeni, mert tapasztalati eljárásról lévén szó, az idő igen nagy becsesel bir.

Még egy dologra nézve kivánok nyilatkozni. Sokszor hangzik föl az a kérdés, hogy hát az a fillokszera, mely idegen világrészből hurczoltatott be, nem pusztul-e ki épen idegen léte miatt, vajjon nem fog-e degenerálni?

Itt természetesen a gyönge valószinüségeknél tovább nem mehetünk.

A degeneratió lehetősége ellen az a körülmény szól, hogy e tetü fajrokonai nálunk is élnek, más növényeken ugyan, de azonos életmódot folytatnak; de erre azért sem lehet épiteni, mert az állatokról és növényekről szóló tudomány számos esetet sorol fel, még pedig kétségbevonhatatlanul, hogy növény és különösen alsóbbrendü állat, egy világrészből a másikba vitetett s teljesen be is telepedett.

A hernyókra, sáskajárásra, colorado-bogárra való hivatkozás merőben helytelen, mert ezek, a felszinen élve, minden időjárásbeli változásnak alá vannak vetve; egy ólmos eső, egy késői fagy korlátozhatja; holott a fillokszera ez alól ki van véve, mert életmódja szerint a föld alatt tartózkodik s fagyok idején oly mélységre veszi magát, a hol az időnek nemcsak évszaki, de egyáltalában minden változásai ellen biztositva van."

HELYI HIREK.

* **Légszeszfogyasztás.** Julius hó folyamán az utczák világitására elfogyasztott 53,017 köbláb gázért 742 frt 24 krt, — a hivatalos helyiségek világitására elfogyasztott 657 köbláb gázért 118 frt 26 krt, összesen tehát 860 frt 50 krt fizetett a városi pénztár a légszesztársulatnak.

* **Erfesités.** A reformátusok debr. theologiai és jogakademiájáról a következő tanévre. — 1. Beiratás ideje f. é. szept. 1—8-ig jelentkezés a háznagyi hivatalnál. Tandij félévre 12 frt a joghallgatóknak, — 6 frt, a hittanhallgatóknak fél, vagy negyedrészre való leszállitása a tandijnak, vagy tandij mentesség az igazgatósághoz beadandó folyamodványra nyerhető vagyoni állapot és jó tanulás igazolása mellett. Beiratási dij ujonnan jött tanulókra nézve 2 frt 30 kr. — 2. Bentlakási évi dij 8 frt. ebből első felévre 6 frt fizetendő, a folyamodvány a háznagyi hivatalhoz adandó be Tápintézet (ebéd, vacsora, kenyér) egész tanévre 70 frt, vallás külömbség nélkül elnyerhető; a 40 és 20 frtos kedvezményes, — valamint az ingyenes tápintézeti helyekért folyamodni kell iskolai bizonyitvány, — vagyoni vagy szegénységi bizonyitvány, lelkészi ajánlólevél (a folyamodó családi helyzetéről) — és községileg bitelesitett adókönyv kivonat csatolása mellett. A tápintézeti dijak fele része tanév elején fizetendő. — A folyamodványok szept. hó négy

Emlékezés Liszt Ferenczre.

— A „Debreczen"-nek: Id. Abrányi Kornél. —

(Folyt. és vége.)

Igy hallottam e szavakat saját szájából s aztán visszatért az örök városba Rómába, hogy megirja „Krisztus oratóriumát, Beethoven kantátéját," ujra átdolgozza „Esztergomi miséjét" — „Prometheus" szimfoniai költeményét, „Szt. Czeczilia," „A strassburgi harangok" s egyéb nagyobb szabásu müveit s mellé még néhány operai átiratot irjon, hogy az érettük járó kiadói dij fejében kinyomatva láthassa „Szent Erzsébet" oratoriumát és „Magyar koronázási miséjét."

A midőn pedig későbben a győztes német hadsereg diadalittasan és a milliárdok vonataival tért vissza Berlinbe s midőn az uj német császár Vilmos, a hetvenes évek elején kiterjedt birodalma szellemi nimbusa emelésére, a legfényesebb feltételek alatt igyekezett őt fővárosa számára megnyerni: ismeretes ama válasza, melyet a szerencsés hóditó hizelgő ajánlatára adott: „Köszönöm Felség, de már öreg vagyok arra, hogy a nagy Németország igényeit kielegithetném, bárha még elég erőt érzek arra, hogy csekély tehetségemmel hazám szolgálatára állhassak."

*

Liszt Ferencz magyarországi működése és ténykedése — 1868 — 1886 — a hazai mütörténelem legfényesebb s legkihatóbb lapjait képezi. — bizonyára eljövend az idő, ahol annak minden mozzanata eredménye és jelentősége részletesen meg lesz örökitve. S kell is, hogy legyen, mert ez nemcsak, hálás hanem erkölcsi s hazafiui kötelessége is a magyar müirodalomnak.

Mert ha őszinték akarunk lenni, be kell vallani, hogy Liszt Ferencz hazája iránt tanusitott és önzetlenül lerótt hazafias viselkedéseinek értéke s itt nem tartózkodom kimondani a legkeményebb szót, — botrányosan hálátlanul lett viszonozva ugy a hivatalos Magyarország, mint az ellene folytonosan rosszakaratulag szitott és féirevezetett hazai közvelemény egy nagy része által. — Mert sok minden egyebet mellőzve, csak az intéző körök ama rideg, visszatetsző magatartására s ama pirító parlamenti nyilatkozatokra kell visszagondolni, — a kormányelnökkel az élen, — melyek Liszt Ferencz, mint Magyarország egyik büszkeségének halála után felszinre kerültek, s melyek a méltányosabban s hálásabban érzők minden nemesebb törekvését megbénitották és sok időre eredménytelenné is tették.

De ha már az az intéző körök nem tartották méltónak a nemzet nagy zömét támogatni abban, hogy hamvai kazakerüljenek a haza földjébe, mihez leánya Wagner Cosima nyilatkozata szerint is, nem kellett volna több, mint a nemzetet képviselő kormány vagy parlament részéről egy egyszerü megkeresés: legalább annyit megtehettek volna, hogy az utókor számára érintetlenül hagyták volna, megillető kegyeletből, zeneakadémiai lakását. De ez sem történt, hanem engedték minden ingóságát széthordani derüre-borura szétosztogatni, csak hogy még nyoma se maradjon annak, hogy a század legcsodáltabb legünnepeltebb és leglegendaszerübb müvészeti géniusza, (a ki hozzá még mint magyar föld szülötte, első világhirdetője volt a magyar név és a magyar zenének,) hogyan lakott hazájában, hogyan rendezte be magát, s hogyan élt szellemi tevékenységének?

Rómában a vatikánban ma is mutatják az idegen látogatóknak, a hol IX. Pius pápa közelében lakott s a hol e kimagasló egyházfejedelem nem egyszer látogatta őt meg s órákig hallgatta elbüvölő játékát. — Ugyanott a „Monte Mario"-hegyi kolostor atyái, ma is kegyelettel őrizik ama czellákat a hol visszavonultan irta hallhatatlan „Magyarországi Szent Erzsébet" oratoriumát. A herczeg Hohenlohe család ugyanezt teszi „Villa d'Este" nyári palotájával s a weimari nagyherczeg érintetlenül hagyatta egész berendezésével együtt azt a kerti lakot, melyet neki felajánlott s hol legjobban szeretett tartózkodni napján át s melyhez anyagi mütörténelmi emlékek vannak csatolva. De a nagy emberek, a korszakot alkotó geniuszok szülőházai s főleg lakhelyei iránt minden nemzet a legnagyobb kegyelettel szokott is viseltetni. Csak a magyar intéző köröknek nem jutott az erkölcsi kötelesség az eszükbe, vagy ha jutott is, de előnyösebb dolognak tartották Liszt F. budapesti lakosztályát kiüriteni s azokat egy igazgatósági bürokratizmus gépházává változtatni!

*

A kiket utjok szerdán az Andrássy-utra vezetett s egy tekintetet vetettek a magy. kir. operaházra; a homlokzati portála mellett az egyik fülkében levő Liszt-szobrot kegyeletes kezek által ékesen feldiszitve találták. A járókelők tulnyomó része bizonyára operaházi hivatalos megemlékezésnek tulajdonitja ezt, pedig nagyon csalatkozik e föltevésében. A haza nagyjai iránt való ilyféle megemlékezések rég kimentek nálunk a divatból, vagy talán soha sem is voltak divatban, kivéve az egy Szent-István napot — Amióta a márvány sphinxek mellett ez a legsilányabb homokkőből curván faragott operai Liszt-szobor (az Erkel Ferenczével együtt) átadatott a közmegszólásnak: minden évben ugyanazok a kegyeletes kezek többször szokták azt feldiszíteni — az elhuny mester születése, neve és ujabban — fájdalom — halála napján is. S ilyenkor — legalább az operaház mellett elhaladók megemlékeznek róla. — A mai anyagi s az eszményiség irányából mindinkább az önérdek iszapos süppedékebe merülő korban valóban fehér hollók az ily kegyeletes kezek, melyek nem másei, mint Liszt F. egyik legőszintébb tisztelője és intimusáé; Táborszky Nándor müárus és legutóbb az ő magyarországi kiadójáé. S e kegyelet-nyilvánitás annál is inkább kiemelendő, mert ő éppen nem hasonlitható össze a mester ama bécsi párisi, de főleg németországi kiadóival, kik első sorban aratták le az általa vetett s termett aranykalászokat.

*

Midőn e néhány hasábon én is megemlékezem Liszt Ferenczről, a nagy mesterről s miat a hazáját őszintén, nem üres szavakkal hanem azoknál hangoabban beszélő tettekkel szeretett honfiról: ugy hiszem, nemcsak a magam egyéni, hanem számtalan velem egyenlően érző honfitársaim kegyeletének is kifejezést adok. — A mai idők éppen nem alkalmasak arra, hogy a magyar haza ez egyik nagy fia iránt a kegyeletes megemlékezés hozzá méltóan nyerjen kifejezést. — De él bennem a hit, hogy nem fog az soká késni s ha a magyar nemzet meg fog szabadulni attól a minden oldalról reá nehezedő lidércznyomástól, mely most legfőnkeltebb érzeteinek a szárnyait is lekötve tartja: nemzethez méltóan fog megemlékezni Liszt Ferencről is, kinek neve örökké egyik méltó büszkesége fog maradni.

első napján az igazgatóhoz nyujtandók be. — 3. A tanitóképességi vizsgákra kötelezett hittanhallgatók f. é. augusztus 28 án jelentkezzenek a tanitóképezde igazgatóságánál keresztlevéllel, érettségi bizonyitványnyal és leczkekönyvvel; a vizsga augusztus 29 én veendi kezdetét. A javitó és pótvizsgák ideje szeptember 4, jelentkezés napja szept. 3. A theologiai alap-, valamint a jogi alap és államvizsgák kezdete szept. 6. Az ezekre jelentkezés, felszerelt kérvényekkel szept. 5. déli 12 óráig az igazgatónál történik. A tanév és tápintézet szept. 9-kén nyilik meg. Kelt Debreczenben, 1889. augusztus hó 7. Balogh Ferencz m. k., akadémiai igazgató-tanár.

* **Vasuti tisztképző tanfolyam.** A Budapesten fennálló vasuti tisztképző tanfolyamon, melynek czélja és feladata azon egyének elméleti kiképzése, kik a vasuti vállalatoknál a forgalmi, kereskedelmi és távirdai szolgálatban, mint hivatalnokok alkalmazást kivánnak nyerni, a kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a folyó év szeptember 2-án a harmadik tanév veszi kezdetét. E tanfolyamon a következő tárgyak fognak kötelezőleg előadatni, u. m.: 1. vasuti technológia, 2. távirdai szolgálat, 3. forgalmi szolgálat egységtannal, 4. kereskedelmi szolgálat, 5. vasuti földrajz, 6. vasutügy története, 7. vasuti jog- és törvényismé, 8. kereskedelmi számtan és vasuti könyvvitel, 9. vasuti áru- és anyagisme, 10. német nyelv, 11. franczia nyelv. Az előadások hetenkint összesen 30 órára terjednek s d. u. 3-tól esti 8 óráig tartatnak. Felvétel és beiktatás végett f. évi augusztus 15. és 20-ika közt kell az igazgatóságnál személyesen vagy kellőleg felszerelt folyamodvány utján jelentkezni. Mindazok, kik e tanfolyamba az 1889/90. évre felvételüket kivánják, a mennyiben miniszteri külön engedélyre nem szorulnak, a kellő okmányokkal ellátva a kitüzött határidőkön belül az igazgatóságnál (Budapest, király utcza 69. sz. I. em.) személyesen jelentkezzenek, vagy a kivánt okmányokat bélyegezett beadvány kíséretében ugyanazon határidőig nyujtsák be.

* **Udvariatlan udvarló.** Egy közelebb tartott tánczmulatság alkalmából, furcsa kis levelet intéz hozzánk a vigalomnak valószinüleg egyik királynője. Fogadjuk el az általa alairt nevet és nevezzük a kisasszonyt Juczikának. „Juczika“ k. a. ugyanis az udvarlóját panaszolja be szerkesztőségi legfőbb itélőszékünk előtt. „Képzelje — tisztelt szerkesztő ur! — milyen neveletlen ember az, pedig borbélysegéd és lyrai költő! Haragudott rám, a mért nem kértem fel a hölgyválasztáskor. Később eltikkadva a hőségtől és mintegy alkalmat kivánva adni a kibékülésre, hozzá fordultam e kéréssel: „Költő ur, szabad kérnem önt egy kis frissitőért, a táncz egészen eltikkasztott!...“ Azt hiszi, t. szerkesztő ur, hogy ez az ember kapva kapott az alkalmon és rohant a limonádé, vagy fagylalt után? Öh nem! „A legnagyobb örömmel, — felelt — nagysám azonnal — kinyitom az ablakot kissé!“ És ki is nyitotta azonnal! Köszönöm én az ilyen kedveskedést, a mely ugyan olcsó is friss is, de azért még sem illő egy olyan emberhez, a ki egy személyben költő és borbélysegéd, mint a hogy p. o. a limonádé és fagylalt illenék! Ha már ki nem dobhattam mindjárt a frissitő-ablakon, hát átadom a nyomorultat a közmegvetésnek!“ Eddig a levél. Juczika k. a. mi önnek haragját meltányoljuk. Frissitse fel az udvariatlan költőt és borbélylegényt legközelebb egy mosogató dézsa friss tartalmával. Egyéb bosszut nem ajánlhatunk.

* **Étkezés után rögtön** fürdeni igen veszedelmes dolog s az orvosok mindenkinek, a kinek fürdőket ajánlanak, figyelmeztetni is szokták erre. Normális emésztésnél ugyanis a verkeringés a legerősebben a gyomor és belek felé irányul, mig egyéb szervek, különösen az agy, aránylag vérszegények s a sziv és tüdő tevékenysége a kiterjedt gyomor miatt korlátolva van. — A hideg vizbe merülésnek természetes következménye az, hogy a felszinen levő vér még inkább visszaszoritattik a belső szervek, a sziv és tüdő felé. Ha az tán a sziv nem elég erős arra, hogy az egyensulyt helyreállitsa, akkor működésében megakad, s ájulás vagy néha halál szokott beállani. Ajánlatos tehát, kivált bőséges étkezés után, $1^1/_2$—2 óráig várni, mielőtt a fürdőbe lépünk.

* **Párbajügy a törvényszék előtt.** Dr. Orbán József ügyvéd s volt nyiregyházai lapszerkesztő, még két esztendővel ezelőtt kicsinylőleg nyilatkozott lapjában egy akkor tartott mulatság rendezéséről, melyet a rendezőségnek egyik tagja: dr. Kovách Elek magára nézve sértőnek találván, dr. Orbán Józsefet nyilt utczán szóval inzultálta. Erre dr. Orbán levélben felszólitotta dr. Kováchot, hogy tegye magát érintkezésbe dr. Ferlicska ügyvéddel, a neki szolgáltatandó elégtételadásra nézve, mert különben gyávának fogja nyilvánitani. Dr. Kovách, elküldte két megbizottját dr. Ferlicskához. A megbizottak igy értesültek dr. Orbán szándékáról, hogy amerikai párbajt akar vivni dr. Kovách Elekkel. — A megbizottak kijelentették, hogy ilyen alapon tárgyalásokba nem bocsátkoznak. Az ügy ezzel a lovagias téren be is fejeztetett, de folytatása lett a nyiregyházi törvényszék előtt, hol dr. Orbán József ellen megtartották a végtárgyalást. A törvényszék a párviadalra való kihivás vétségének vádja alól felmentette dr. Orbánt, elitélte azonban a párbajügytől egészen különálóan sajtórendőri vétségért 100 forint fő- és 10 frt mellékbüntetésre, azért, mert lapjában, mely csupán társadalmi irányu czikkek közlésére volt jogositva, politikai czikket közölt.

* **A Durák.** „Vörös a tromf! Zöldet hivok!“ — mindig ez járta. Este, éjjel, hajnalban mindig csak ezt hallottam, hogy aludni sem tudtam tőle, — panaszkodott a menyecske a biró előtt.

Az egyik szobában fiatal hivatalnok lakik. Nyalka dandy. Él hal a szép asszonyért. — A másik szobában fiatal házaspár ütött tanyát.

Mikor a hivatalos órának vége, s a dandy haza jön, mindig egy vágyteljes pillantást vet a másik szoba felé. Nagyot sóhajt, szobájába tér s folytatja sóhajtozásait.

A sóhajtások ilyen formát jelentenek:

— Hasztalan epedek. Hisz az az asszony kinek sugár a termete, mint a libanoni cedrus, lángol az éjsötét szeme, mint a Savannák napja, a hitét hagyta el a férjeért, hogy hagyná a férjét el én értem? Nem, nem! lángoló szenvedélyem sohasem lel viszonzásra e bájos tündérnél.

De azért csak nem akarta megadni magát sorsának. Hogy valamikép mégis közelébe juthasson a szép asszonynak, egy-egy kis kártya estélyre hivta meg a szomszédot.

A szomszéd meg szörnyen szereti a „durák“-ot játszani, hát szivesen fogadta a dandy meghivását.

Eleinte 10—11 óráig, később hajnalig is eltarthatott a mulatság.

A szép asszony epedve sóhajtozott az ajtó nyiláson:

— Jer haza már kis férjecském, olyan álmos vagyok s egyedül ugy félek.

Dehogy hallgatott rá a férj, mikor a szomszéd urnak olyan ügyesen tudta elfogni az adutjait.

Hogy aztán ugy felt egyedül a szép asszony, hát mit tudott tenni. Betért ő is a dandy szobájába gibiczkedni.

Addig gibiczkedett, hogy elkapta őt is a kártyaláz s később már ő is tényleges részt vett a játékban.

Sőt ha a férje a városban el volt foglalva, hát egyedül bement a dandyhoz nehány játszma „durák“-ra.

Persze, hogy ezt meg már a férj vette rossz néven.

— — — — — — — — — —

Ezek után a vonások után következnek a menyecske fent idézett szavai, melyeket már a biró előtt mondott el.

Hasztalan volt a szelid nász békitő szava, hasztalan a férj hajlandósága az engedékenységre.

— Nem tehetek róla! A férjem az oka, hogy annyira megszerettem a „durák“-ot, hogy most már anélkül nem is tudok élni. — Mivel pedig én csak a szomszéd urral akarok kártyázni s mivel ezt a férjem nem akarja engedni, hát elhagyom a férjemet.

A biró erre felhuzta a szemöldökét s a férj felé fordult:

— Látja, látja barátom, mire viszi az embert a kártya.

— Most már látom uram. — De már késő. — Ez az aszony elhagyott miat hajdan a hitét. — Legyen! — Nem akarok róla többé semmit sem tudni. Kártyázni sem fogok többet — Csak még egyetlen egyszer. Egy játszmát még azzal a nőcsábitóval. De abban a játszmában fütykös lesz a tromf.

* **Zár alatt levő városok.** Sertésorbáncz-, széj- és körömfájás miatt Dorog, H.-Nánás és B.-Ujváros zár alatt vannak — B Ujvároson ugyan már megszünt az orbánezijárvány, de azért a sertések és szarvasmarhák kivitele tiltva van. A zárlat éppen a debreczeni nagyvásár idején a gazdaközönségre nézve felette káros.

* **Furcsa panasz.** Csak hamar, ki vele atyafi, biztatja a kapitány a gyámoltalanul ötölő-hatoló panaszost. Nyujtsa kend hamar a panaszát, mert még mások is várnak ám odakint!

Elfutja a köny a jámbor ember szemét, nagyot csuklik s egyetlen keserves zokszóba foglalja minden sérelmét:

— Kidobtak!

— Kicsoda? Hogy történt?

A sok tétova óggása, móggása közül ki lehet hámozni azt, hogy ő kelme, már mint G. Mátyás uram valamelyik gyaluforgács alatt öblögette a torkát a jófele bicskanyitó karczossal. Jóczkán elterhelve éjfélkörül kezdett a hazaballagáshoz készolódni. Pedig nem szivesen forditotta ő ilyenkor hazafelé a szekere rudját, mert, a mint a szomszédok mondják, ugyancsak kardos menyecske ám az ő házi bánata, a ki el-elszokta látni emberül korhely férjét. Ugy okoskodván azonban, hogy most az álmós asszony talán békét hagy, hazasomfordált G. Mátyás gazda. És éppen innen veszi kezdetét az ő siralmas panasza. Mivelhogy nem hajthatta álomra a fejét saját házában, az utczán kelletett töltenie az éjet, de még a kaputrokját is akkor szakitották el.

— Kidobtak, kérem alássan tekintetes kapitány ur. Kificzamodott a kezem, meghömpölyödött az agyvelőm, azt gondoltam, hogy soha se esek le többet, olyan sokáig repültem.

A biró szive is megesett a szegény tatáron.

— Hát aztán ki követte el kenddel azt a csufságot. G. Mátyás gazda. — A feleségе mi?

— Nem a feleségem...

— Hát ki...?

— Megzavarodik a habalygós fejü férj, hogy hát neki el kell mondania ezt a szégyent:

— A szeretője...

* **Sertésbevitel Németországba.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter, a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz:

A cs. és kir. közös külügyminiszter ur f. évi julius hó 30-án 4364/9. sz. a. kelt átiratában arról értesitett, hogy az általam, f. évi 39.202. sz. alatt közölt sertésbeviteli tilalom tekintetében az a változás állott be, hogy a sertéseknek élő állapotban Kőbányáról, Bodenbachon át, Szászországba való bevitele mégengedtetett. A beviteli feltételek a következők: 1. Csakis azon sertések bocsáttatnak be, a melyek Kőbányán 10 napi veszteglés alatt állottak; 2. a bevitel csakis vasuton történhetik, a azármazást és egeszségi állapotot előtüntető marhalevél kiséretében; 3. a sertés szállitmányok Bodanbachnál egészségi állapotuk iránt megvizsgáltatnak; 4. ezen határszéli vizsgálat után a sertések a vasuton Pirnába szállittatnak s ott rendőri ellenőrzés mellett mielőbb leszuratnak. Felhivom a törvényhatóságot, hogy jelen leiratomat azonnal közzétegye.

* **Szorakozottság.** Cseléd: „Tekintetes asszony, odakint egy koldus van.“ — Asszony: „Mondja meg neki, hogy semmire sincs szükségünk!“

* **Az Eiffel-torony Debreczenben.** A Baum Miksa kirakatában látható a párisi Eiffel-torony kicsinyitett hasonmása. Számos nézője akad a csinos kis érczalkotmánynak, melyet ha 300-szoros nagyságban magunk elé képzelünk, — megkapjuk az óriási Eiffel-tornyot — helyben. Egy talyigás a komájával, ki világlátott, katonaviselt ember, sokáig elnézte az Eiffel-tornyot, s végre a talyigás azt kérdezte a komájától:

— Hé, komám, hun látta kend ezt a — templomot?

— A megszólitott fontoskodó arczot vág s igy felel:

— Hát, hallja kend, láttam én azt katonakoromban — Gráczban!

A talyigás, a nyert felvilágositás után, felkapott talyigájára, hogy elmenjen pájinkába valóirt a zsidónak!

* **Vivás.** Érdekes kard és törvivást mutatnak be ma este 8 órakor a „Bika“-vendéglőben Kónyai Kyss Albert és Halácsy Antal kassai vivómesterek, kik az ország nagyobb városait bejárják, hogy ügyességüket bemutassák. Ajánljuk mai mutatványukat különösen a sport-kedvelő ifjuság figyelmébe!

* **Piaczi árak** — 1889. aug. hó 6-án megtartott hetivásárról.

1 Mm Buza		8.30—8,20—8,10
1 „ Kétszeres		7,30—7,20—7,10
1 „ Rozs		6,50—6,40—6,30
1 Mm Árpa		6,00—5,80—5,60
1 „ Zab		6,20—6,10—6,00
1 „ Tengeri		5,80—5,70—5,60
1 „ Köles		4,50—4,40—4,30
1 Zsák Burgonya		2.30
100 klg Szalonna	54.00 — 53.00	52.00
100 klg Háj	56.00 — 55.00	54.00

* **Halálozások.** Jul. hó 28-tól aug. hó 3 ig meghaltak városunkban: Balogh Jenő, 2 hó., kath., bélburut. Barta Józsefné, 29 é., ref., tüdőgümőkór. Petrisyn Gizella, 2 é., ref., veselob. Miskolczi József, 1 é., ref., vérhas. Magyari Ida, 1 é., ref., gyermek-aszály. Balogh Erzsébet, $1^1/_2$ é., kath., szerencs-étlenség. Lengyel István, 4 é., ref., agylob. Cseke János, 8 é., ref., vérhas. Kozma Károly, 1 é., ref., bélhurut. Horváth István, 1 é., ref., tüdőhurut. Nagy Mária, 2 hó., ref., bélhurut. Pető Zsuzsánna, 17 é., ref., átképlet. Deák Bálint, 52 é., ref., szervi szivbaj. Liszy János, 2 hó., g. kath., belhurut. Szlágyi József, 2 é., ref., agylob. Boros András, 1 é., ref., bélhurut. Vetési István, 64 é., ref., öngyilkosság. Kovács Gábor, 8 hó., ref., belhurut. Kabai István, 2 é., ref., vérhas. Torma Mária, 17 é. g. kath., tüdőgümőkór, Villás Ferencz, 1 é., ref., bélhurut. Bay Sándorné, 30 é., ref., hashártyalob. Eisman Endre, 14 é., r. kath., vérhas. Ignácz Mária, 1 é., ref., bélhurut. Nagy István, 36 é., ref., öngyilkosság. Hajnal Gyula, 2 é., ref., bélhurut. Szabó József, 1 é., ref., bélburut. Magyar András, 3 hó., r. kath., bélburut. Erdődi János, 6 hó., ref., bélhurut. Bakó Juliánna, 2 het., ref., veleszületett gyengeség, Özv. Fábián Péterné, **102 éves**, ref., aggkór. Kapusi Lajos, 6 hó., ref., görcsök. Cseke Gábor, 2 é., ref., bélhurut. Henzel Margit, 10 hó., r. kath., tüdőlob. Özv. Bényei Sámuelné, 46 é., ref., tüdővész. Özv. Papp Jánosné, 58 é., ref., szervi szivbaj. Auser Karolina, 1 hó., zsidó, görcsök. Fekete Miklós, 1 é., zsidó, tüdővész. Özv. Lux Józsefné, 78 é., zsidó, aggkór. Végh Mihály, 76 é., ref., tüdőlob. Kiss József, 3 hó., ref., aszkór. Pap István, 7 é., ref., veselob. Elhunytak összes száma: 42, — ezek között 27 öt éven alóli gyermek van, — tehát az elhunytaknak nagyobb fele!

* **A III-ik ker. rendőrkapitányság** rövid időre, mig hivatalos helyiséget rendbehozzák, átköltözött a mező rendőr-kapitányság régi helyiségébe, a Komáromy-ház földszintjére.

* **Husárak** megállapitva s bejelentve 1889. évi aug. 7 től 14 ig. — 28 kr. Erdei Jánosnál morgó-u. 587. sz. a., 30 kr. Boldogh Istvánnál árokutcza 676. sz. a., Rácz Lajosnál meszena-u 457. sz. a. 34 kr. Rácz Lajosnál Liba u. 2061. sz. a., Rácz Györgynél czegléd u. 2599. sz. a., Erdei Ferencznél csapó-u. 240. sz. a., Kolb Jakabnál pfia-u. 687. sz. a. 36 kr. Rácz Györgynél Rózsa-tér 10. sz. a., Németi Lászlónál czegléd u. 57. sz. a., varga-u. 2191. sz. a., pfia-u. 229. sz. a., Erdei Ferencznél csapó-u. 358. sz. a., varga-u. 2238. sz. a., Balogh Jánosnál mester-u. 1371. sz. a., csapó-u. 471. sz. a., 44 kr. a három izr. mészárszékben a piaczon. Minden többi bejelentett 23 mészárszékben pedig 1 kiló hus **40 kr.**

* **A burgonya uj ellensége** pusztit most Amerikában. A „Flea beetli“ (bolha bogár) ez, mely ugy látszik, hogy ép oly veszélyes a burgonyára, mint a colorado-bogár, a mely már Európában is sok kárt okoz. A flea-beetlit semmiféle méreggel nem tudták eddig sikeresen pusztitani s tartani lehet tőle, hogy valamint elődje, a colorado-bogár, ugy ő is átkerül hozzánk. Valószinünek tartják, hogy a Flea beetli az ugorka bolhától (Haltica cacanacus Harr.) származik, mely különösen a keresztesviráguakat támadja meg. A különös bogarak a burgonya leveleit átfurják, mig pedig rendesen az alsó lapján, ezután kifalják a sejtes, husos részeket, mig nem minden bogár gombostűfej nagyságu lyukat csinál; egyket ilyen lyuk még nem ártana a leveleknek de a féreg oly tömegben lepi el a növényt, hogy rostává lyukasztja, mire ugy a levelek, mint száraik megsárgulnak, megfeketednek s végkép elszáradnak. Hogy e veszedelmes rovar mennyire terjedt el, még nem tudni. Most csak Észak-Amerika keleti részeiben pusztit.

* **Találtatott** egy kis bőr-erszény, kisebb pénzösszeggel. Tulajdonosa a III-ik ker. rendőrkapitányságnál átveheti.

Muzsák.

— **Német irónő halála.** Lewald Fanni, az ismert német irónő, meghalt hetvennyolcz éves korában. Lewald, kit a mi közönségünk is ismert az egész országot még egyre elárasztó német „Familienblatt“-okból, élete folyamán számos regényt, novellát, utirajzot stb. irt össze. Több munkáját magyarra leforditva is lehetett olvasni. Lewald Fanni 1811 márczius 24-dikén született Königsbergában. Zsidó szülőktől származott, de 17 éves korában kikeresztelkedett. 1855-ben férjhez ment s 1876-ban özvegygyé lett. Még élete utolsó idejében is sokat irogatott s a német női világ igen kedvelte munkáit.

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde aug. 5.) **Buza tavaszra 9.22 pénz, 9.24 áru, buza őszre 8.56 pénz, 8.58 áru, — május—juniusra —.— pénz, .— áru. Tengeri 1890. máj.—jun. 5.58 pénz, 5.60 áru, jul.—aug. 5.12 pénz, 5.15 áru. — Zab tavaszra .— pénz, .— áru, őszre 6.26 pénz, 6.28 áru. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 18.5/8—18.6/8 frton.**

— **Sertésvásár.** A kőbányai sertéskeresk. csarnok távirata, aug. 5. Az üzlet változatlan. M. uraságí öreg nehéz 44.——45— frtig ma. uras fiatal nehéz 46.——47.— frtig, magy. uraság. fiatal közép 47.——47.50 frtig, magy. uras. fiatal könnyü 47.——48 — frtig, magyar szedett nehéz 44.——45.— frtig, magyar szedett közép 46.——47.— frtig, magy. szedett könnyü 46.——47.— frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz —.——.— frtig, rom. bakonyi átmeneti közép ——.— frtig, romániai bakonyi átmeneti könnyü —.——. frtig, rom. átmeneti eredeti közép —.——.— frtig szerb. átmeneti nehéz 47.50—48 — frtig szerb. átmeneti közép 47.50—48.— frtig, szerb. átmeneti könny. 47.50—48.50 frt. hizó a vasutról mázsája —.——.— frtig, hizó 1 éves élősulyban — —— frtig hizó két éves élősulyban (makkos) —.——.— frtig, öreg makkos sertés élősulyban, 4% levonással —.——.— frtig. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtéritettik.

Sertéslétszám: Aug. 2-án volt készletben 133,562 db, aug. 3—4-én felhajtatott 1190 drb, aug. 3—4-én elszállittatott 2400 drb. Maradt készletben 132,352 drb sertés.

Vasutimenetrend.

Debreczenből indul:

Budapest-Nagyvárad felé:	r. 8 ó. 27 p.
„ „ „	d. e. 11 ó. 49 p.
„ „ „	este 10 ó. — p.
Szathmár felé:	reggel 3 ó. 37 p.
„ „	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé:	reggel 6 ó. 31 p.
„ „	este 7 ó. 30 p.
H.-Nánás felé	Vendéglőtől: e. 5 ó. 50 p. és 4. ó. d. u. Vásártérről: r. 6 ó. 7 p. és 4 ó. 19 p. d. u.

Debreczenbe érkezik:

Budapest-Nagyvárad felől:	reggel 3 ó. 6 p.
„ „ „	d. u. 3 ó. 31 p.
„ „ „	este 7 ó. 19 p.
Szathmár felől:	d. e. 11 ó. 18 p.
„ „	este 9 ó. 35 p.
Kassa felől:	d. e. 8 ó. 2 p.
„ „	este 9 ó. 11 p.
H.-Nánás felől	Vásártérhez: r. 7 ó. 59 p. és 8 ó. 43 p. e. Vendéglőhöz: r. 8 ó. 7 p. és 8 ó. 52 p. e.

Felelős szerkesztő **Gaspar Imre**
Kiadó **Kutasi Imre**

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Tapasztalmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásunak bizonyult különösen **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszénsav [illegible] jellemlete magára a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdag[illegible] gyógyhatása alkatrészeinek a beteg testrészeibe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságánál fogva kiválóan a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **selters-i-gleichenbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimátikus gyógyintézeteiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfban**, a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kétly, Dr. Barbás**; Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és hugyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mintivóviz

prima conservativ-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Triest-Fiumában KOLERA** megbetegedés ellen a

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár **ÉDESKUTY L.** m. kir. és szerb k. udv. ásványvíz szállitói, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

FOG-ELIXIR, FOGPOR ÉS FOGPASTA

A FŐTISZTELENDŐ ÉS KEGYES

„BENEDEK-RENDŰ“ SZERZETESEKTŐL

Soualic i apátság Girondeban

Prior: Dom Maguelonne

2 arany érem:

Brüssel 1880. — London 1884.

A legmagasabb kitüntetések.

Feltalálatott: **1373-ban** Prierre Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes *„Benedek-rendi“-ek fog-elixirjének* minden napi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vízben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyítja a lyukas fogat, melynek tehér fényt és szilárdságot kölcsönöz s a mellett a foghust erősíti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk a midőn figyelmöket ezen régi és hasznos készitményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapittatott 1807-ben. **Főügynök:** SEGUIN **Bordeaux** 106 és 108, Rue Croix de Sequey.

Kapható minden nevezetesebb illatszer- és drú-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszerdrú- (drogue) kereskedésekben.

SZABÓ LAJOS FIAI CZEG

Debreczen, Rózsatér.

Jutányos, szabott árakhoz ajánl: most érkezett, legjobb készitésű

PAPLANOKAT

karton, török piros, caschmir és atlas satin minőségekben.

FÉRFI INGEKET

a hires Schroll B. fia chiffonjaiból.

Nagyválasztékú raktár sima és mintázott

FEKETE SZÖVETEKBEN.

Fontos mükedvelőknek!

Ezennel van szerencsém az igen tisztelt mükedvelők b. tudomására adni, hogy müintézetemet egy a t. mükedvelő urak részére külön berendezett másoló és retouchirozó osztálylyal nagyobbitottam. **A lemezek előhivását, a positiv- és negativ-retoucht, minden létező modon való másolast, felragasztast és simitast és végül a képek clichirozását** tudományos célokra és képes lapok részére a lehető legolcsóbb árak mellett elvállalom.

Mély tisztelettel

WEINWURM ANTAL,

photo-chemigraphiai müintézete.

BUDAPEST, IV. Károly-utcza 3.

110

439.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat

ÁRJEGYZÉKE

helyben kötelezettség nélkül

és az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyülésen megállapitott s 1887. é. junius 1-én é. ethe lépett eladási, bizonyési és szallitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt

	100 kilo.
AB. Asztali dara nagy és sprószemű	18 20
C. Szinte „ középszerű	17 20
0. Kiályliszt	17.20
1. Langliszt	16 80
2. Montliszt	16.40
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	16.—
4. „ 2-od „	15 60
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	15.20
6. Szinte „ 2-od „	14 60
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	13 80
8. Szinte „ 2-od „	13 —
8½. Barna „ 1-ső „	12.—
8¾. Szinte „ 2-od á 70 kg.	10 40
9. Lábliszt „ 70 „	8.40
10. Veres liszt „ 50 „	—.—
11. Finom korpa zsákkal. 50 „	5 —
12. Durva korpa zsákkal á 50 kg	4 60

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tól engedmény a fennemlitett egyezmény folytán szintén beszüntettetett.

Debreczen, 1889. Julius 28.

Korona-forrás!

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debreczeni fióktelep árucsarnoka.

Előre haladt ásványvíz évad miatt a még raktárunkon levő idei töltésü, 2 literes palaczkokban levő, **legjobb minőségü**

KORONA-FORRÁS

viznek palaczkját **20 krra** szállitottuk le. Minden egyes üres palaczk **8 krért** vétetik vissza.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debr. fióktelep árucsarnoka

nagy-várad-utcza, megyeház mellett.

Korona-forrás! Korona-forrás!

Korona-forrás!

Budapesti lóversenyek

1889 aug. 11., 13., 15., 18. és 20-án.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Beléptijegyek:

I. oszt. (Passepartout) uraknak 5 n.-ra 20 ft, 1 n.-ra 5 ft.
„ „ „ hölgyeknek 5 „ 12 „ „ „ 8 ft.
„ „ „ katonatiszti 5 „ 12 „ „ „ 3 ft.
II. oszt. urak v. hölgyeknek napokint . . . . 1 ft.
Alhely a versenypályán naponkint . . . 50 és 30 kr.

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) beléptijegy valtandó 12 frtért 5 napra. A totalisateurokhoz azonban mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak és omnibuszok egész a helyszinig közlekednek. — **Katonai zene és frissitőhelyek minden osztálynál.**

5922.
1889.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhirré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő földek, u. m.:

1. A Miklós-utcza végén fekvő 5 hold, volt salétrom föld 1889. évi november 1-től három évre, tehát az 1892. évi nov. 1-ig.

2. A posta-kert melletti 18 hold és 300 □ öl föld.

3. A varga-kert melletti 21 hold és 1275 □ öl, ugynevezett majorsági luczernás föld.

4. A boldogtalvai-kert és m.-pérosi ut közt fekvő 36 hold luczernás föld és végre:

5. A téglás-kert északi oldala és a vasut közt fekvő 26 hold és 1208 □ öl föld a folyó 1889. évi október 1-től hat évre, tehát az 1895. évi október 1-ig terjedő időre; a városháza nagytanácstermébe folyó 1889. évi augusztus hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor, tartandó nyilvános árverésen, — a város számvevő hivatalában megtekinthető feltételek mellett — haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverelni kivánók azzal értesittetnek, hogy az illető feltételekhez jelzett kikiáltási árak 10%-kát bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen 1889. augusztus 1.

A városi tanács.

Friss idei töltésű

Bikszádi, Bárfai, Bilini, Borszéki, Budai keserü, Czigelkai, Csizi, Emsi, Gieshübli, Gleichenbergi, Halli, „iblay“ Iwándai, Karlsbádi, Koritnyitzai, Krondorfi, Lipiki „iblay“ Margit, Marienbádi, Mohai „Agnes“ Mohai „Stefánia“ Parádi, Pirmonti „aczélforrás,“ Pülnai, Rochitsi, Saidschützi, Salvator, Selters, Szolyvai, Szulini, Preblai, Veghlesi „Verafforrás“ természetes gyógy- és borvizeket.

Továbbá

olajba tört készfestèkeket

minden szinben, Lenkenczét (firnist), szobapadló fénymázokat, és mindenféle festékeket, lackokat, ajánl

RICKL JÓZSEF ZELMOS

Debreczen.

Figyelmeztetés.

Tisztelettel értesitem a n. é. kegyeletes közönséget, miszerint ritka szépségü, legujabb fajtáju

sirkövek

nagy választékban megérkeztek, s azokat, valamint a régi sirköveket is: a lehető legjutányosabb árban a n. é. közönség rendelkezésére bocsátom.

Tisztelettel

Boros Sándor.

Debreczen, kisvárad-utcza 2102. sz. a.

Debreczen, 1889. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.